

Observatoriul este de două ori în săptămână. M. reurea și Sambat'a.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. oai multu pe anu: — trimisu cu postea în lăintrula monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. sêu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sêu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 22.

Sibiu, Sambat'a 15/27 Martiu.

1880.

Deschidere de prenumeratiune
la

„Observatoriulu“

dela 13 Aprile înainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumera-
sera dela 1/13 Aprile 1879 pe 1 anu, dela 1/13
Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3
luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu.
Pentru-cá se nu ni se mai intemple cá cu Nrii
1 si 2 din anulu cur., rogamu pe ddni abonatii
respectivi se binevoiésca a isi descoperi vointi'a
inainte de 1/13, innoindu 'si abonamentulu cu pre-
tiurile aratate în fruntea diariului: de 8 fl. pe 1
anu, 4 fl. pe 6 luni inlăintrulu monarchiei, éra în
afara din monarhia cu 22 franci pe 1 anu, cu
11 franci pe 1/2 anu, în auru sau în bilete de
banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din
Romani'a, se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea și Editur'a.

Scóle confessionali în regimentele granitiarie.

A dice ostasiu, ostasime, militia, regimentu,
armata și a presupune cá scólele unei trupe, unei
armate sânt confessionali, sau cum dicu calvinii în
batjocura, scóle popesci, ti se pare, candu audi
mai antaiu asia ceva, cá o contradicere și para-
doxia mare. Las' inse cá este prea bine cunoscutu
din carunt'a vechime, cá armatele nu plecau nici-
odata la bataia, pâna nu facea rogatiuni și sacri-
ficau dieiloru cu mare solemnitate, dara acilea nu
este vorb'a de armate puse în linia, ci aprópe de
1 1/2 milionu locuitori pe la fruntariile monarchiei,
ai caroru barbati vigorosi aveau indatorirea de a
custodi și apará marginile de turci, de banditi, de
ciuma și de prevaricanti. Intrebarea dara este aci
numai: Ce caracteru aveau scólele aceluor popora-
tiuni confessionale, sau neconfessionale erau ele?

Foisiór'a „Observatoriului“.

Episóde din viét'i'a episcopului Joannu Popp de Lemeni.

(Urmare.)

Acea lupta demna de cea mai mare urgia se para
a fi concentrata mai virtosu în classic'a regiune numita
de poporu tier'a Hatiegului, unde pâna în dio'a de
astadi se mai afla romani calviniti. Consecenti'a cea
mai funesta a fostu, cá vreo câteva parochii au remasu
mai multi ani fara preoti asia, în catu bietii tierani
ajunsera cá se'si ingrópe mortii fara preoti si multi
prunci remanea cu anii nebatizati. Dupace trecuse
spaim'a cea mare din a. 1829—30 despre invasiunea
muscalésca, magnatii calvini cu comitele Adamu Kendeffy
si cu br. Nicolae Veselényi în frunte, folosindu-se de
adunarile municipale (congregationes marcales) ridicara
o adevărata furtuna asupra „proselitismului religiosu,“
în realitate inse asupra gubernului și a cancelariei
transilvane din Vien'a. Acelea certe se intinsera
pâna la diet'a din anulu 1834. Intr'aceea la 1833
lui Joannu Lemeni nu numai i s'a promissu dela curte
cá se întreprindia visitatiuni canonice, dara a si fostu
indemnatu cu acea observare, cá înainte de tóte
si visitatie bisericile din comitatulu Hunedórei, éra
apoi despre rezultatu se informadie si pe cabinetulu
imperiale, pentru-cá se cunósca si elu starea lucruriloru,
cá-ci dupa cele intemplate pâna atunci si dupa influenti'a
ce avuse asupra popólorulu nouele revolutiuni din
Franci'a. Germani'a si mai virtosu din Poloni'a, curtea
avea cuventu se se téma si în Transilvani'a de turburari.

Intre acestea inpregiurarii episcopulu Lemeni in-
data dupa instalatiune punendu la gremiu lucrurile în
ordine pre catu s'a potutu, a si decisu a pleca în visi-
tatiune canonice. Unii din membrii cei mai bestrani i
e oppunea dicundu, cá de o parte se espune nu numai

Pâna în dilele nóstre abia mai erau cunoscute
alte scóle în tóta monarhia Habsburgiloru, decâtu
numai confessionali, care apoi erau totuodata si
nationali. Chiaru si universitatiile au fostu con-
fessionali, si asia numitii liberali se mai încórda
inca totu în desiertu, cá se le dea caracteru cosmo-
politu. Se póte cá le voru preface în nationali,
dara multu mai anevoia în cosmopolite. Acésta
stare a lucruriloru se esplica nu numai din maxim'a
de statu a casei domnitórie si din traditiunile se-
cularie, ci si din acésta conglomerare extraordinaria
de nationalitati si confessiuni religióse, a caroru
nivellare si unificare a fostu si va remanea unu
fantasticu alu sufleteloru aplecate la tirania si
atrocitati.

Organisarea primeloru militii confiniarie s'a
incercatu mai antaiu în secolulu alu 16-lea. În
confiniile croatice au trecut in se aprópe doue
sute de ani pâna se apuce a luá o formá mai de-
terminata. Pâna atunci în acelea districte supuse
la invasiuni continue din partea turciloru, de scóle
nu potea fi nici vorba. Barbaria selbatica dominá
preste totu triangiulu iliricu, pâna în Banatu si
pâna la Bud'a.

Cele de antai scóle în graniti'a militara sla-
vona au fostu infintiate numai pe la anulu 1755
de cátra generalulu de artileria si comandantu ge-
neralu comite Mercy d'Argenteau, francesu
trecutu în servitiulu imperatesei Mari'a Teresi'a,
colonisatorulu Banatului cu germani (svabi) mai
alesu pe la siesuri de unde romanii s'au fostu
retrasu pe sub munte. Primele acelea scóle au
fostu nemtiesci, rom.-catholice, confession-
nali, date în manile calugariloru jesuiti, piaristi
si franciscani. Curendu dupa aceea s'au deschisu
si scóle latinesci, adeca gimnasie, mai mari si mai
mici, totu prin acei calugari si totu confessionali,
éra Mari'a Teresi'a le dotá cum potea, din tóta
saracia în care se aflá pe atunci imperiulu si
chiaru cas'a ei, se mai aflá si câte unu benefactoru
ici-colea p'ntre generali si episcopi catholici, cari
dotau unele scóle. În acelasu timpu generalulu
comandante br. Scherzer ajutat de iesuiti a des-
chisu scóle la Carlstadt si pe airea în Croati'a.
Intr'aceea în tóte scólele catholice dela Varasdinu,

Carlstadt, Belovar, Agram, Pozaga, Zeny, Otocietiu
etc. pâna pe la 1770 numerulu scolariloru abia
ajungea cu micu cu mare la 5—600, din cari
esiau, suboficiari, copisti pe la cancelarii, ici-colea
preoti si oficiari superiori.

Scólele gr.-orientali pâna în a. 1770.
Asia s'au numitu de la inceputulu loru tóte scólele
serbesci si romanesci din graniti'a militara slavóna
si banatiéna, scóle gr.-orientali, sau si neunite,
si serbesci, sub care se întielegea totudeauna
si cele romanesci, din cauza cá hierarhia ambe-
loru nationalitati dupa immigrarea repetita a serbi-
loru se unificase pe bas'a privilegiulu serbescu.
Scuturati de pulbere tóte actele archiveloru respec-
tive si veti aflá, cá pentru scólele gr.-orientali,
serbesci si romanesci statulu în totu secolulu alu
18-lea nu a facutu nimicu, nu a datu dela sine
nici-unu banu; cá-ci si candu i s'a cerutu, dela
Vien'a li se promittea totudeauna numai sub con-
ditiune daca se voru face catholici. Cele de antai
inceputuri de scóle serbesci în granitia cadu în a.
1730. Mitropolitulu serbescu Vincentiu Iva-
noviciu, episcopulu Dimitrieviciu dela Temisiór'a,
o parte din cleru, comercianti si alti fruntasi
facéndu colecte între sine, au chiamatu dela
Chievu pe rectorulu Kozatinsky si alti cátiva
professori russi, cá se le deschida scóle în Car-
lovitiu cu 6 clase gimnasiali. Dupa mórtea
metropolitulu Ivanoviciu urmara disordine în colecte,
professorii nu'si capatau platile si asia se întórsera
la Russi'a.

Congressulu bisericescu din a. 1769 si asia
numit'a Deputatiune illirica ce representá
cá dicasteriu pe natiunea serbésca si con-
fessiunea ei la curtea imperiale în Vien'a, luá
a mana si caus'a scóleloru cu destula energia.
Din raportulu generalulu br. Mikasinovici se
vede, cá pe la 1770 serbii aveau scólele natio-
nali conduse de cleru, în Plaski (regim. Ogulinu).
în Nova Crkova (Biserica-noua, regim. Sluinu), în
Zalusnitia (regim. Otacianu), în Medacu (regimentu
Licanu.)

Scóle în graniti'a Banatului pâna
la 1774. Regimentele din Banatu se infintiasera
mai în urma din tóte, prin urmare si scólele.

la mari fatige, ci si la mari pericole de viét'i'a din par-
tea celoru ce'lu urescu; preste acésta betranii cunoscea
cá episcopulu nu tîne mai nimicu la bani, dá totu ce
are, uneori si la ómeni de nimicu, ingrati, chiaru ina-
mici, prin urmare cá acelea caletorii ilu voru costá
sume considerabili. N'au ascultat, a plecatu, luandu
lânga sine vreo doui individi, despre carii scia cá le place
a lucrá. Unulu din acei ajutori a fostu si dn. Const.
Papfalvi. Domni'a sa nu si-a pregetatu a 'si face mai
multe insemnari despre rezultatu aceluor visitatiuni,
precum si despre alte intemplari care au urmatu. Despre
visitatiuni scrie domnulu canonic:

Episcopulu a inceputu actulu apostoliei sale în
comitatulu Hunedórei, de unde a trecut în Zarandu si
de acolo în alu Albei inferióre, éra de acolo s'a întorsu
pe la Zlatu'a si Alba-Jul'a la resiedinti'a sa. Cá mar-
toru alu activitatiei sale nu sciu ce se admiru mai
multu: poterile fisice, supuse la fatigie, la mancari cum
se potea, la lipsa totala de rapausu comod, sau talen-
tulu seu de oratoru, cá-ci pre lânga functiunile archie-
resci inpreunate cu visitatiunile canonice, tînea mai
în fiacare di câte trei, inca si câte patru dictiuni, mai
virtosu în „tier'a Hatiegului,“ unde ómenii setosi de
invetiatura alergau din satu în satu pe urm'a lui. Totu
asemenea visitatiuni inpreunate cu fatige si cu spesse
considerabili a mai facutu episcopulu inca si în cátiva
ani dupa aceea.

VIII. Reforme în Blasiu.

Este cunoscutu cá ómenii ajunsi la betranetie
inalte nu prea potu suferi se se faca schimbari inpre-
giuru de sine. Cei carii cunosc natura omenésca si
sciu ce sunt betranetiele, trebuie se le dea dreptate.
La episcopulu Joannu Bobu mai predominá si alta pedeca,
ce nu dependea nici dela elu, nici dela membrii consistoriului,
ci caus'a éra presiunea din partea gubernului mai alesu
dela congressulu de Vien'a pâna la mórtea lui Bobu, pre-
cum observaramu si mai susu. În resiedenti'a si aper-
tinentiele ei, la bisericu, monastire, seminaru, la edificie
economice mai nici-o reparatura: platile totu cele vechi

remase scadiute infricosiatu în urmarea cumplitei ban-
crute de statu, din a. 1821; la titografi'a seminarului
ferestrii sparte, pe care intrau gainele. Totu ce mai
facea nonagenariulu archipastoriu éra incassarea veni-
turiloru si prefacerea loru în fonduri pentru cleru.

Episcopulu Joannu Lemeni indata în alu doilea anu
s'a si apucatu de largirea bisericeii catedrale si alatura-
rea la ea a celoru doue turnuri care se vedu si astadi.
Fara a cere dela cleru, macaru unu banu, a datu spre
acelu scopu din veniturile sale preste 100 de mii florini
mon. conv. Dupa aceea întreprinse reparatur'a radicale
si totuodata largirea resiedentiei-castellu cu o aripa,
care éra si ilu costá preste 30 mii flor. m. c. În fine
restaurá si edificie economice, cas'a parochiale a ora-
siului, scól'a de fetitie si altele, pe care nu le mai
tînem în memoria.

Dara episcopulu Lemeni ajutat de confratii sei
membrii capitulari din acea epoca, lasá inca si alte
monumente multu mai durabili decâtu sunt cele de
pétra. Pâna éra inca vicariu, se decisu cá tóte platile
professoriloru care pâna atunci li se numerau în valuta
de Vien'a, se se dea în moneta conventionala, adeca în
locu de 100 se fia 250 fl. etc.; mai incolo, cá facultatea
theologica în locu de 2 1/2 se fia de 4 ani, cea filosofica
în locu de 1 de 2 ani, éra theologiloru în seminaru
pe lânga emolumentele de mai înainte, adeca locuintia,
viptu, carte, reverenda, se li se dea si caltiamente,
éra numerulu interniloru se fia 52 de tineri, toti tre-
cuti prin facultatea filosofica, unii si prin cea juridica.

Tipografi'a. Totu în anii de antaiu ai guber-
nari sale eclesiastice episcopulu Lemeni scotiendu tipog-
rafi'a seminarului din rugin'a si ruin'a în care caduse
cu tesculetiele sale antice de lemne si cu litere câte se
le duci într'o pensatur'a de mész, o dede în grij'a dlui
Timoteu Cipariu, pe atunci professoru de dogmatica, i
puse si fondurile necesarie la dispositiune cá se pota
aduce pressa si litere noue. S'au facutu si între altele
s'a tiparitu în trens'a din nou Psaltirea tradusa din
nou de canoniculu Teodoru Popa, pe atunci professoru
de limbile orientali. Bucuri'a professoriloru pentru re-

Totusi pe la 1774 se aflau în regim. romano-illiric la Biserica-alba și pe aicea pentru școlă nemțiesci, era în urmatoriul anu s'a decisu a se înființa 11 școlă nemțiesci.

În aceeași epocă în regimentul curatu românesc din Banatu se află numai una școlă curatu românească la Mehadi'a, unde se învetiă cititul, scrisul și ceva gramatică. Comand'a supremă decise totu în 1774 că se se deschida școlă nemțiesci și în Mehadi'a, în Almaju și în Bozovicu, precum de sine se întielege, totu cu scopu de a școlă mai virtosu suboficieri și copisti. În regimentul nemțiescu banatianu s'au deschisu din capulu loculu pentru fiacare compania câte una școlă nemțiescă, catholică.

În anul 1775 școlăle nationali-confessionali serbesci din Banatu venisera în pericolu de a fi închise cu excepțiune de cele din Panciov'a. În acte se arată cauz'a, că locuitorii nici nu voiau se'si dea pruncii la școlă, nici se le sustina; dascălii erau platiti miserabilu de reu, sau nici că trageau plata, ci aveau numai ceva simbria dela popi și protopopi, caroru le faceau servitiu la vite și la alte afaceri economice. Erau adeca foarte multi serbi scapați încôce dela turci și totu asia de selbatici, precum mai sunt bosniacii până în dio'a de astadi, încă și mai rei. Aflandu Mari'a Teresi'a de selbataci'a serbiloru, religiôsa și buna cum era, avu totuodată pruncesc'a naivitate de a comandă se se tipărăscă catechismulu serbesc în diece mii de exemplarie, că se se împartia pe la tôte regimentele serbesci, din care 1600 s'au împartitu la serbi din regimentulu banatianu romano-serbesc. Dara cine era se învetie din acelea 10 mii de catechisme, candu poporulu nu voia se'si dea pruncii la școlă cu nici-unu pretiu și nici cu cele mai aspre pedepse ostasiesci nu'i puteau constringe se'si face școlă. Chiaru în comune mari pe unde totu mai mergea unii baiati la învetiatura, școl'a se ținea în câte o baracă, sau asia numitu șopru ori șopronu, numita la turci si andramă.

Școlăle germane prosperau mai bine, dara și acelea numai în comparațiune cu cele serbesci. Asia de ex. în regimentulu nemțiescu din Banatu pe la anul 1774 se află în acelu regimentu una școlă de 4 clase la Panciov'a și pe la companii alte 7 numite școlăle triviale. În tôte acelea învetiau 500 de baiati și — cifra curiôsa — 772 baiate, adeca mai multe decâti baiati, pe cari nici nemții nu'i dedeau bucurosu la școlă. În școlăle serbesci din tôte regimentele confinariu nu erau în aceeași epocă nici atâți școlari, căți se aflau în acelu singuru regimentu nemțiescu.

(Va urmă.)

Informatiune

despre asuprașirile comisse asupra fostiloru iobagi din Transilvani'a în afaceri de rescumperarea decimelu și altoru prestațiuni din vii, cu aplicarea arbitrară a art. XXIX 1868 și a Instrucțiunei ministeriale din 7 Aprilie 1869.

(Urmare și fine.)

La pertractarea a 2-a care s'a tinutu în 8 Maiu 1874 presedintele colegiului de arbitrii Deak

staurarea tipografiei fu asia de mare, în câtu după ce o mutasera în sal'a cea spațioasă din frontu la gimnasiu, locul cel mai placutu de convenire le era tipografi'a. Pe lângă Cipariu se adunau Joanu Rusu professoru de istori'a generale, auctorulu Iconei pământului, Simionu Barnuti, professoru de filosofie, J. Cristoceanu de matematică, G. Baritiu de fizică, și alții dela gimnasiu. Aci discutau ei multinea de lipse literare; totu acilea se concepă și prim'a idee a înființării unoru foi periodice în limb'a noastră.

Teatru. În viet'i patriarcale în care petrecea înainte cu 50 de ani nu numai cele mai multe familii romanesci din Transilvani'a, ci și cele magiari și sasesci, multu a surprinsu pe ale noastre înființarea teatrului românesc de diletanti. Indată în a. 1833 episcopulu a permisu clericiloru seminaristi că se facă o colectă în locu și în diecesu spre scopulu acesta. Se adunara patru sutisiore de florinii, cu care fu tramisu vice-rectorulu de atunci și scriitoriulu acestoru linia la Sibiu, că se acorde la unu professoru de desemnu nesce cortine modeste și alte câteva aparate simple. După câteva septemani fiindu gat'a, unulu din clerici le aduse că în triumfu. În serbatorile Craciunului se reprezentara doue piese traduse, una de Cipariu, alt'a de Rusu. Acelea mici încercari dramatice fusera ucise în prunci'a lor după vreo 5 ani, în urmarea hostilitatiloru pornite asupra episcopului: dara de acelea dile funeste ne vomu ocupă în adinsu la locul seu.

Doue proiecte salutare nimicite. Cu vreo cinci dile înainte de plecarea episcopului la Vien'a pentru depunerea juramentului, noi vedindu că episcopulu și trei canonici stau în faci'a bisericiei și se consulta despre ceva, câtiva tineri și unii professori împinsi de curiositate ne apropiaramu spre betrani. „Veniti, veniti, macaru că nici unulu din dvôstra nu este geometru,” ne dise episcopulu în gluma. De aci isi luara pozițiunea în colțiulu din afara alu gimnasiului, apoi

György (notariu opidanu în Vintiu) sub pretestulu de nimicu, că chiamarea noastră că arbitrii s'ar restringe numai la constatarea sumei de rescumparare și a pretiului, după o disputa de preste 2 ore, și numai după ce am declarat, că altcum nu voiu subscrie protocolulu, — au permisu avocatului Dr. Racuciu, a face la protocolulu excepțiuni în contra admissibilitatii pretensiunei de rescumparare. — Totu sub acelu pretestu mi-a denegatu și mie dreptulu de a dá votu separatu la protocolu, și a pune avocatiloru întrebări privitoare la delucidarea cauzei, precum suna apriatu §. 28 din instrucțiunea ministerială.

Pentru orientare adaogu, că între alte multe excepțiuni momentose facute de adv. Dr. Racuciu în numele ômeniloru a fostu și aceea: „că viile s'ar fi desdaunatu din fondulu prov. „în întielesulu patentei din 1854.”

În 27 Septembrie 1874 capetasemu o dupla aprindere, de plumani și membran'a côtelor; dara multiamita lui Dumnedieu, că pe lângă tóta greutatea morbului, încă în decursulu lunei lui Octobru am fostu érași pe picior. Se vede că presedintele colegiului de arbitrii Deak Gy. a întielesu despre morbul meu, și va fi crediutu. că mai usoru isi va ajunge scopulu fără de mine.

Asia elu pune terminu nou la continuarea pertractarei pe 11 Novembre 1874 la faci'a locului, mie inse imi face cunoscutu terminulu numai în 9 Novembre. Din acea di 'iam și priceputu usoru întieniunea lui, care era că eu se lipsescu dela apararea dreptei cauze a locuitoriloru, elu se substituie în loculu meu pe cine'i va placea lui, și ômenii încă se absentedia pe la afacerile lor și anume cei mai multi la unu tergu mare de țiera, ce se ține la orasiulu vecinu Miercurea tocma în 11 Novembre. Eu inse, de și abia me ridicasemu din asternutu, în aceeași di pe la 11 ore am și ajunsu în comun'a Gusu atâtu de persecutata.

Am aflatu întregu colegiu de arbitrii compus gata; presidiulu avu fruntea se denumésca în loculu meu pe deregatoriulu curtii Pennkovsky; inse prin sosirea mea încă la timp, înainte de a se fi începutu pertractarea, li s'a trasu dunga preste tóta socotél'a.

Din fostii iobagi nici unulu nu era a casa, toti se aflau la Miercurea. În comună nu se sciuse nimicu despre sosirea comisiunei; singuru primariulu a fostu avisatu de respectivulu șolgabireu, că se se afe în comună, dara fără se scia pentru ce.

Avocatulu Biro Miklos din Aiudu era de faci'a. La întrebarea mea că cum de nu au fostu avisati fostii iobagii, și avocatulu acestora Dr. Racuciu, 'mi respunse presedintele, că elu a datu de scire primariulu prin șolgabireu, dacă acela nu l'au avisatu, elu nu este de vina; era pe adv. Dr. Racuciu nu l'a avisatu, pentru-că nu a produsu plenipotentia și pentru dio'a de 11 Novembre 1874. Va se dica: avocatulu ar fi datoriu se produca plenipotentia pentru ôri-ce intervenire?

Ei, dara faci'a de avocatulu partii contrarie, s'a urmatu alta procedura, pe acesta la inviatu la pertractare, de și nu a produsu alta plenipotentia.

plecandu înainte mesurara frontulu curtiei monastiresci până în lini'a unde se află astadi aparatele gimnastice. „Acestu spatiu va fi tocma de ajunsu pentru unu retranchementu.” Cu acelu terminu betranii întielegeau, că episcopulu era decisu a ridica pe loculu acela unu instistiatu, în care se încapa cinci ôri siese profesionisti (meseriasi) cu 40 până în 50 de baiati, spre a înveria câte o profesiune din cele mai necesare poporului nostru, după-ce voru fi terminatu asia numitele școlă normale, era pre câtu timpu voru fi la învetiatura, se aiba acolo victulu și locuinti'a cam asia, cum era pe atunci în asilulu de baiati saraci întemeiatu de imperatésa Mari'a Teresi'a în Sibiu (Retranchement, Erziehungs-haus). „Se voru oppune Sasii sau si Status et Ordines diet'a,” observa cineva dintre cei presenti. „Vomu vedea.” fu respunsulu laconicu alu episcopului. — De aci betranii se întorsera spre seminaru și mesurara érași frontulu curtiei spre strad'a mare până în casele în care se află pe atunci farmaci'a. „Ce se fia aici?” întreba unu professoru. „Va fi unu nou seminaru pentru o parte a tinerimei stritorate prin casciorale acestoru orasiani lipsiti,” fu alu douilea respunsu ce ni se dete. Ridicarea casei de laboratoriu era calculata pe basea pretiuriloru de înainte cu 47 de ani camu la 30 mii fl. mon. conv., ceea ce astadi, nu sciu dacă s'ar putea realisă cu 50.000 fl. Începutulu era se se facă numai după-ce s'ar fi terminatu celelalte constructiuni aratate mai în sus și după-ce s'ar fi adunatu sum'a necesaria din veniturile episcopiei. Noulu seminaru era se coste circa 10 mii florini. Acesta sumă se află în numerariu luat înse împrumutu de către episcopu pe lângă interese de 6% la restaurarea bisericiei cathedrale pre câtu nu'i ajunsese în primii ani din veniturile proprii.

(Va urmă.)

Premitiendu aceste obiectiunii amu cerutu se ne apucamu de lucru; presedintele inse nu s'a învoitu, ci a facutu contra propunere: că se amanamu lucrarea, din cauza, că ômenii nu s'au încunosciintiatu despre dio'a de pertractare. — Eu m'amu declarat în contra amanarei, și pe temeiulu estrasului de sub %. — din care se vede apriatu, că în comun'a Gusu, n'a esistatu nici-odată decima urbarială (domnésca) amu propusu: se se respinga cererea de rescumparare. După cetirea estrasului citatu, au facutu cu totii unu numu nasum lungum, și s'au retrasu în alta camera de unde întorcându se la ½ de ora, — avocatulu Biro Miklos a cerutu amanarea pertractarei, că se cêra informatiune dela erediului Borosnyay, — ceea ce i s'au acordatu per dirempta paria.

În acestu stadiu se află cauz'a până în dio'a de astadi.

Despre alu 3-lea și celu mai mare proprietariu din K. Ludos Binder Károly însemnu, că acesta nu a cerutu, și nu va cere nice în viitoriu — rescumparare. Elu însusi a declarat că nu'i compete nici o rescumparare.

Relativu la casulu primu se observa: că lui Clotilde Pausz maritata Mökkel i sa aplacidatu rescumpararea cu decretu min. de finantia ddto 9 Ianuariu 1875, Nr. 60324.

a) în obligatiunii . . .	2810 fl. —	cr.
b) einzutreibende Gebühr	4957 fl. 34 ½	cr.
c) Ausgleichskreuzer . . .	12 fl. —	cr.
d) Verzugszinsen . . .	140 fl. —	cr.

Desdaunarea o a redicatu Clotilda Pausz în Pest'a.

Pentru competintiele de 1490 fl. 10 cr. dela 1858 până la finea a. 1874 executiunea contra sateniloru este decretata: Perceptoratul din Miercurea le va vende bietiloru ômeni câtu mai curendu tóta averea nemiscatore, dacă cumva Directiunea finantială de aicea, nu le va dá unu moratoriu până după secere.

Altcum pentru casulu acesta s'a facutu și aratare criminală la judecatori'a din Miercurea, care au ascultat până acuma sub juramentu pe acei ômeni, cari s'au subscrisu în protocolulu de împaciuire, — fără scirea și invoirea lor.

Sibiu, 10 Aprilie 1875.

E. Macellariu.

Appendice la Nr.ii: 14, 15, 16 din „Observatoriulu.”

Cu via bucuria amu întielesu că dnii advocati romani din tôte partile Transilvaniei se interessedia de sôrtea țieranului, care prin proiectulu de lege privitoriu la regularea proprietatiloru e amenintiatu în cele mai vitali interese și conditiuni de esistenția. — Ne bucuramu cu atatu mai tare pentru că „gurele slabe” nu voru mai putea dice: „satulu arde, hab'a se piéptenă,” care pe limb'a modernă ar însemnă: „Nati'a plange, avocatulu isi numera paralele.” O sciamu noi din capulu loculu că „sangele nu se preface în apă.” — Că fii poporului di și nôpte cu sôrtea poporului se ocupa; și că aceia se insiala cari au voitu se se remasiésca, că multi dintre dnii advocati romani nici nu cetescu diuare romanesci, nu se ocupa cu astfelu de meruntisiuri, prin urmare nici că voru avea cunosciintia despre provocarea coprină în suscitatiei Nri pentru a ținea o conferentia a tuturor avocatiloru romani. — Precum amu întielesu dnii advocati romani se aduna în 28 l. c. în Clusiu și voru tranti unu „memorandu” către dieta în care voru spune „urbi et orbi” sôrtea poporului romanu din Ardealu precum și pericolulu care ilu amenintia la casu dacă s'ar radica la valôre de lege acelu proiectu. Amu cetitu proiectulu de lege și marturisimu că ne miramu, nu de dispositiunile singuraticiloru paragrafi că-ci la acêta — cunoscendu tendintiele feudaliloru nostrii — ne amu asteptatu, dara espunerea de motive ne a surprinsu.

Cu deosebire 3 §. sunt classici.

Primulu §. sterge procedur'a de până cumă și dice că nu partid'a nici avocatulu isi va face apararea, ci judele esmisu va luă la protocolu cele de lipsa pentru deciderea processului. — Constatamu că în tóta Transilvani'a nu este nici unu jude de romanu referentiu urbarialu.

Patent'a urb. din 21 Juniu 1854 a introdusu procedur'a (apararea) scripturistica prin avocatulu. Instrucțiunea ministerială din 1868 a stersu-o, și a introdusu pertractarea protocolară.

În anul 1871 prin instrucțiunea minist. s'a cassatu pertractarea protocolară, tocma din motivu, că n'a corespunsu și că prin aceea s'a datu motive la multe „banueli”. Érași s'a introdusu procedur'a scripturistica, care până adi e în vigôre,

Acumu  ra vr  se introducea pertractarea protocolara, unde judele esmisu are „mana libera.“

Aici ne vine aminte unu casu din 1862 candu unu d-nu magiaru vediendu pe unu tieranu svercolinduse c  judele n'a vrutu se i ia la protocolu apararea sa la intrebatu :

— „Mei Romane! Candu a fostu mai bine, cu Aprobata si Compilata? ori acumu cu protocolu?“

— „De bine a feritu Dumnedieu.“

Cu aprobata, spindiurara pe tat'a;

Cu protocolu ramai cu c . . . lu.“

Toti intieptii din lume n'aru fi in stare se iti demonstre mai claru temerea de pertractarea protocolara. de c tu acea dicala legendara a tieranului, a classicului tieranu romanu. — Alu 8  . dice c : mosii'a tieranului daca cade printre padurile domnesci acele locuri voru remanea proprietate a domnului, avendu elu a ilu plati pe tieranulu cu bani. — Cu c tu? si dupa ce pretiu? nu dice. — O mare parte a mosiiloru tieranesci fiindu printre paduri domnesci. acele pamenturi sunt perdute pentru tierani.

Alu 11  . dispune c : „spesele regularei se le p rte si tieranulu in proportiunea mosiiloru; spre exemplu: unu domnu are 100 jugere pamentu, jobagii 3000 jugere. — Se scia c  spesele comasarei facu de regula atatia florini cate jugere sunt de a se comass , in casulu presentu 3000 fl. — Domnulu si-a comassatu mosii'a cu 100 fl.,  ra jobagii cari t te le au incercatu spre a impede c  comasarea voru plati 3000 fl. — Acesta suma se va intabul  pe mosiile jobagiloru si va avea prioritate asupra tofuroru pretensiuniloru. — In loculu alu donilea se intabul a contributiunea (darea).

Acum pasu! tierane se mai capeti undeva creditu! — Si pasu! creditorule se iti mai capeti pretensiunea ta intabulata pe mosii'a tieranului, c -ci intabularea ta si-a perditu prioritatea. — Totu in acea proportiune se platesce si inginerulu de si pe acesta ilu alegu dnii, nu jobagii. —  . 10 prevede c  pretiitorii voru fi cinci, trei din acestia   va alege administrati'a politica. — Audi acolo! Dintre cei-l-alti 2 pe unulu ilu alege Domnulu, pe cel'altu tieranulu. — Nu credu se giciti dintre acei 5 c ti pretiitori va avea Domnii? si c ti tieranii? Nu intranu mai departe in meritu c -ci n'avemu timpu: Memorandulu advocatiloru va face lumina. — Un'a totusi n'o potemu las  f ra a o aminti. — Se motiv sa c  d'aceea se indator dia si jobagii a plati spesele, fiindu c  dupa 1848 mai toti dnii au cumparatu pamenturi jobagesci, si mai toti jobagii au cumparatu pamenturi domnesci, prin urmare, nu s'ar putea reparti nici spesele de bani pe Domni, nici dilele de lucru pe jobagi.

Daca n'ar fi lucrulu prea seriosu, amu servi cu o dicala roman sca, c -ci romanulu e camu dracosu, chiaru in nefericire inca e classicu;  ra asia lasamu se se esprime conferinti'a advocatiloru. Noi scimu atata c  acestu „motivu“ suna c  o satira la adress'a romaniloru. — Unde in ac sta ti ra a contribuitu domnii la dilele de lucru? c ti jobagi au cumparatu pamenturi domnesci? Terminamu cu ac sta materia odi sa; c  nu intra intr' uhu diaru micu romanescu; nici chiaru o brosiura de 10 c le n'ar putea coprinde suferintiele poporului romanu. — Daca conferinti'a advocatiloru romani n'ar avea rezultatulu doritu, ce inse nime nu crede, aduca  si aminte de o intemplantu din betrani. — „Unu romanu cu stare buna pe timpulu marelui imperatu Josifu II si-a perditu t ta averea printr'unu processu. Necajitu si-a luat la sine banii c ti ia mai remasu, a pornitu pe josu la Vien'a la „Imperatulu.“ — Acolo fiindu nu numai  nimile, dara si usile incuiate inaintea „romanului“, bietulu omu n'a potutu primi „audientia“. Ce s'a socotitu ce nu: ei! unde a mersu mii'a, m rga si sut'a. — S'a dusu si a platitu la t te bisericile se traga d'odata t te clopotele. — Ce e asta? au fugitu politi'a in susu si in josu; au datu de omu. Audi ce scandalu ai facutu? Cine esti? si ce vrei?

— „Nu pociu spune numai singuru la imperat. si a disu se ilu duca la elu. — „Ce se i faci?“

Audindu imperatulu, a trimisu dupa elu.

— „Audi omule! cine esti si ce vrei? ai alarmatu cetatea intr ga.“

— „Sunt romanu din Ardealu;  ta cum am patit'o. — Am venitu pe josu se me plangu la Mai. V stra, dara nu m'au lasatu se intru, si asia ne mai avendu unde apel , am platitu se traga t te clopotele; acumu apelediu la D-dieu.“

— „Dara cum de ai avutu asia mare incredere in mine, de ai intreprinsu unu drumu asia mare pe josu? c -ci de nu vei avea dreptu, ai venitu in zadaru.“

— „Capulu meu se cada de n'am dreptu. Apoi amu vediutu pe M. V stra in Ardealu umblandu

pe josu in orasia si sate unde se jelui  romanii c : dnii nu vr u se le dea locu se  si zid sca bisericu; a  Ti cautatu insusi in fati'a locului si isbindu cu batiulu in pamentu a Ti disu: aici trebue se se zid sca bisericu. Asia s'a intemplantu; astadi in acele locuri laudamu pe Ddieu si binecuventamu pe M. V stra. Mai inaintea au umblatu in zadaru Vladicu din Blasiu se cersid sca unu petecu de pamentu, dara nu li s'a datu; ba unu Vladica in necasulu seu a amenintiatu cerulu cu pumnulu dicandu: asia  ti trebue Tie Dumnedieule! daca ai datu totu pamentulu domniloru acumu n'avemu unde se Ti facemu o casa.“

— „De vei avea dreptu, dreptate ti se va face; porunc'a mea va sosi inaintea ta in Ardealu.“

— „Amu sciutu eu c  la Ddieu nu apel dia bietulu omu in zadaru.“

A s ptea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albin'a“,

tinuta in 19 Martiu st. n. 1880.

(Urmare si fine.)

 ra bilantiulu institutului cu 31 Decembri 1879 este urmatoriu (se cetesce).

Prin amortisarea din venitul inbucuratoru alu anului trecut a ultimului restu de fl. 2800 alu contului spesseloru de fondare, sum'a intrebuintiata acum de 7 ani pentru ac sta amortisare in cifra anualu midilocia de fl. 1735.20 cr. — remane pe venitoru pentru crearea venitululu curatu alu societatii.

Bilantiulu arata deci unu venitu brutu alu anului 1879 de	fl.	93.250,82
din care subtragedu totalulu esiriloru cu	fl.	59.950,81
resulta unu profitu curatu de	fl.	33.300,01

In sensulu  . 62 din statute propunemu urm toarea distribuie a acestui profitu:

5%o dividenda dupa capitalulu de actiuni	fl.	15.000,—
Din restulu de	fl.	18.300,01

vine a se distribuie:

10%o la fondulu de reserva alu actionariloru	fl.	1.830,—
c� tantiema pentru 12 membrii ai directiunei, directorulu executivu si corpulu oficialiloru	fl.	2.928,—

20%o pentru scopuri de binefacere	fl.	366,—	fl.	5.124,—
Din restulu de	fl.	13.176,01		

propunemu a se d  c  supradividenda fl. 12.000,—

 ra cu sum'a de fl. 1.000,— a se pune basa la unu fondu de pensiune pentru functionarii societatii fl. 13.000,—

ultimulu restu de fl. 176,01

se se tr ca in contulu profitului anului 1880.

Astmodu dividend'a anului 1879 e de 9%o.

Fondulu de reserva alu actionariloru cu adaosulu sumei de astadi din profitu a ajunsu la sum'a de fl. 23.092,12 cr.

Este o vechia experientia, c  cu c tu unu functionaru e mai pu inu apasatu de grigile venitoriuului la betranetiele si in nepotintiele sale, at tu mai mari si mai bune sunt prestatiunile sale.

Asigurarea existentiei functionariului inse zace din multe motive si in interessulu aceluia, in alu carui serviciu elu se afla. De aceea maiortitatea institutelor de bani au adoptatu de multu principiulu pensionarii functionariloru lor. Urmandu acestui exemplu si indemnati chiaru de interessulu institutului nostru ne-amu propusu a cre  unu fondu de pensiuni pentru functionarii institutului nostru. Statutele acestui fondu sunt in lucrare.

Nu dubitamu c  Onor. Adunare generala va adopt  cu bunavointia propunerea n stra, de a pune c  prima basa la crearea acestui fondu, cu 1000 fl. din venitululu anului trecut.

Luandu deci actu de raportulu nostru acesta, Ve rogamu, c  dupa ascultarea raportului comitetului de revisiune se binevoiti a aprob  bilantiulu si propunerile n stre pentru distribuie profitului, ficsandu dividend'a anului 1879 cu 9 florini de actiune, si a d  Directiunei si comitetului de revisiune absolutoriulu.

Se d  apoi cetire urmatoriuului raportu alu comitetului de revisiune:

Onorata adunare generala!
Subsemnatulu comitetu de revisiune esaminandu, conformu  . 57 si 58 din statute, contulu profitului si perderiloru, precum si bilantiulu institutului de creditu si de economii „Albin'a“ pentru anulu 1879, a aflatu t te positiunile in deplina consonantia cu registrele respective, purtate cu t ta esactitatea.

Ne luamu dar' voia a Ve propune, a aprob  computulu anualu pro 1879 si a d  Directiunei absolutoriulu. In privinti'a impartirii profitului curatu suntemu de acordu cu propunerea Directiunei de a se inparti conformu  . 62 din statute (urm dia proiectulu de distribuie c  mai susu).

Totu cu ac sta ocaziune ne luamu voia a Ve raport , c  fondulu de garantia pentru emiterea scrisuriloru fnciari. care se pretinde prin articolulu de lege XXXVI ( . 4) din anulu 1876. e formatu dupa t te dispositiunile legii si e elocatu in efecte publice si cambii, precum ne-amu convinsu prin o scontrare detaliata. Sibiu, in 10 Martiu 1880.

Comitetulu de revisiune:

August Senor m. p. Dr. Josifu Hodosiu m. p.
Dr. A. Brote m. p. Joanu Cretiu m. p.

Adunarea generala:

a) ia spre sciintia raportulu anualu alu Directiunei;
b) aprob  compturile si bilantiulu anului 1879;
c) d  Directiunei institutului si comitetului de revisiune absolutoriulu pe timpulu anului 1879;

d) aprob  propunerea Directiunei din raportulu ei anualu despre distribuie profitului curatu de 33.300 fl. 01 cr. in sensulu  . 62 din statute si fics dia dividend'a anului 1879 cu 9%o, prin urmare alu si ptelea cuponu alu institutului dela 1 Juliu 1880 se va rescumper  cu 9 florini.

Sum'a de 366 fl. resultata din bilantiulu anului 1879 in sensulu  . 62

e) pentru scopuri de binefacere se distribuie astmodu:

1. Pentru inundatii prin apele din t mn'a anului trecut 100 fl.;

2. Comunei bisericesci romane din Sz.-Udvarhely 50 fl.;

3. Comunei bisericesci romane din S.-Sz.-Gy rgy 50 fl.;

4. Sc lei romane din Lapusiulu-ungurescu 50 fl.;

5. Sc lei parochiale romane din Miercurea 50 fl.;

6. Sc lei de fete dela parochi'a gr.-or. din cetatea Sibiiu 40 fl.;

7. Pentru scopuri de binefacere in cetatea Sibiiu 26 fl.

Pretiuulu marceloru de presentia pentru anulu 1880 se fics dia cu 3 florini.

In consiliulu de Directiune se realegu DD. Joanu Popescu si Dr. Aureliu Maniu.

Demissionile din consiliulu Directiunei a DD-loru Antoniu Mocsonyi, Vincentiu Babesiu si Paul Dunca se iau spre sciintia cu parere de reu.

Cu aceste adunarea se incheia.

Ratiunea societatiei de inprumutu si pastrare „Anror'a“ din Nasaudu, incheiata cu finea anului 1879.

Conspectu despre circulatiune pre anulu 1879.

Perceptiuni.

Restulu cassei cu finea 1878	fl.	1542.57
Capitalu fundamentale	„	15786.43
Deposite	„	55006.42
Capitale replatite	„	18240.03
Interesse dupa capitalele elocate	„	10514.51
Provisiune	„	2617.74
Tacs'a de inscriere	„	155.22
Interesse de intardiare	„	117.29
	fl.	103977.31

Erogatiuni.

Capitalu fundamentale	fl.	11356.76
Deposite replatite	„	12282.46
Interesse dupa depozite	„	3689.06
Capitale elocate	„	66207.37
Interessele capitaleloru fund.	„	2752.60
Dividend'a pro 1879	„	5119.80
Tantieme	„	797.82
Darea reg�sca	„	242.20
Carti si tiparituri	„	32.43
Diverse spese	„	200.42
Fondulu de reserva	„	567.53
Restulu cassei cu finea 1879	„	728.86
	fl.	103977.31

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Conspectu de venite pro 1879.

Castigu.

Interesse	fl.	10511.61
Provisiune	„	2617.74
Tacs'a de inscriere	„	155.22
Interesse de intardiare	„	117.29
	fl.	13401.86

Pierdere.

Interesse dupa depozite	fl.	3689.06
Interesse dupa capitalulu fund.	„	2752.60
Tantieme	„	797.82
Darea reg�sca	„	242.20
Carti si tiparituri	„	32.43
Diverse spese	„	200.42
Fondulu de reserva	„	567.53
Saldo	„	5119.80
	fl.	13401.86

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Bilantiu.

Active.

Capitale elocate	fl.	147638.02
Restulu cassei cu finea 1879	„	728.86

Passive

Capitale fundamentale	„	57083.25
Deposite	„	90959.09
Tantieme	„	324.54
	fl.	148366.88

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Subscris'a comisiune censur toie dupa-ce av revediuu cartile de evidentie inpreuna cu diariulu a

aflatu intru tôte esactu atâtu conspectulu despre circulațiune, câtu si conspectulu de venitu si bilantiulu.

Comissiunea censuratôrie:

Florianu Motiocu m. p. Leo Picu m. p.
H. Raupenstrauch m. p.

Sciri diverse.

— (Conferintia in caus'a inundatiloru.) Spre a se consultâ asupra distribuirei de ajutôre între daunatii prin exundările de asta erna, onorat'a inteligentia romana din Sibiu este rogata a se intruni Dumineca 16/28 l. c. la 5 ôre p. m. in localulu „Asociatiunei transilv. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.“

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Dare de sama.) Pe bas'a raportului comitetului arangiatoru, esmisiu de directiunea „Reuniunei romane de cantari“ in persônele ddloru: R. Petricu, J. Popescu si J. G. Baritiu, pentru arangiarea unei petreceri cu jocu, alu carei venitu se se distribue conformu conclusului comitetului Reuniunei din sedinti'a ddo 29 Februaru a. c. in parti egale in favorulu fondului Reuniunei de cantari si in favorulu celoru nenorociti prin versarile apelor, — se constata, cã venitul petrecerei arangiate in 13 Martiu a fostu 188 fl. 50 cr. era cheltuele 98 fl. 50 cr. remanendu unu venitu curatu de 90 fl. — cr.

Acestu venitu s'a si trimisu la destinatiunea sa, conformu hotaririi susu amintite.

Preste tacele ficsate de persôna si biletu au mai intratu in favorulu scopului indicatu dela: dd. George Mateiu 5 fl., famili'a Antonie Bechnitz 3 fl., bs'a Helen'a Popp 3 fl. 50 cr., Petru Rosca 3 fl., Joanu Badila 3 fl., E. H. 2 fl., Joanu Hanea 2 fl., Dr. D. Racuciu 2 fl., C. D. 2 fl., Nicanoru Fratesiu 2 fl., George Petchescu, c. r. capitanu 2 fl., Gregoru Mateiu 1 fl., Constantinu Stezaru 1 fl., Naum Nasta 1 fl., Joanu Bechnitz 1 fl., Fredericu Haupt jun. 1 fl., Vasile Pred'a 1 fl., d-n'a Justin'a Olariu 1 fl., d-n'a Catarin'a Nedelkovits 1 fl., B. H. 2 fl. — Sum'a 39 fl. 50 cr.

Tutororu P. T. daruitori, precum si comitetului arangiatoru se aduce prin acêsta multumita in numele „Reuniunei romane de cantari“.

Din sedinti'a comitetului Reuniunei, tînuta in 21 Martiu 1880 in Sibiu.

Comitetulu.

— (Denumiri.) Domnulu Eugeniu Voinescu s'a numitu consulu generalu alu Romaniei la Buda-Pest'a, era d. Joanu Porutiu, doctoru in dreptu, a fostu numitu in postulu de interpretu la acelu consulatu.

— (Multiamita publica.) Balulu arangiatu in 6 Martiu st. n. a. c. in favorea bibliotecei gimnasiului rom. gr. or. din Bradu, a reusitu preste asteptare.

De si tempulu era nefavoritoriu — pentrucã inainte de balu vre-o 5—6 dile a ploatu in continu, si perdusemu tóta speranti'a cã voru participã multi la acêsta petrecere, — in sêr'a de balu pela 9—10 ôre, sal'a gimnasiului, care e destulu de spatiôsã, se umpluse dejã de totu de unu publicu numerosu, atâtu din locu câtu si din prejuru. — Fãra esceptiune de nationalitate mai tôte familiile din locu invitate, au luat parte la acêsta petrecere, carea a duratu — in cea mai buna si frumôsã armonia — pâna la 7 ôre dimineti'a.

De ôrece inse nu amu de scopu a descrie petrecerea, ce amu avut'o cu acêsta ocaziune, ci de a implini promisiunea facuta in biletele de invitare, si

anume de a publicã atâtu numele prea onoretiloru domni si dômne, cari au contribuitu pentru prosperarea si infloarea bibliotecei acestui institutu. câtu si ofertele marinimôse incurse atâtu in bani, câtu si in carti, — amintescu numai pre scurtu, cã toti participantii au fostu pe deplinu multiamiti.

Au contribuitu in favorea bibliotecei gimnasiuale urmatorii domni si dômne:

1) din Bradu: Rev. d. protopopu Nicolau I. Miheltianu 3 fl., Costantinu Costinu 2 fl., Georgiu Parau 2 fl., Stefanu Albu 2 fl., Nicolau Margineanu 1 fl., Petru Rimbasu 2 fl., Ioanu Germanu 1 fl., Isidoru Mendel 5 fl., Hering Pál 1 fl., Szakács István 2 fl., Mihailu Dirin'a 2 fl., Iulius Popu 1 fl., Brady Lipot 1 fl., Georgiu Gavrilla 2 fl., Szakács János 1 fl., Georgiu Golcea 2 fl., Brady Albert 2 fl., Zeyk Árpád 1 fl., Porsch Josef 2 fl., Pataky Victor 1 fl., Aron Teieru 2 fl., Roseli'a Kugel 2 fl., Tratinik Vilmos 1 fl., Kõrmendy Gyula 2 fl., Vittmayer Antal 1 fl., Pankl Josef 1 fl., Cardinu Bogdanu 2 fl., Nicolau Obedeu 2 fl., Georgiu Imperatu 2 fl., Pataky Janos 2 fl., Kovács Julcsa 2 fl., Irodenka László 2 fl., Simeon Piso 2 fl., Ioanu Rusu 1 taleru à 2 fl. si 3 bucati de carti: „Panteonulu romanu, Gramatic'a italiana de Ollendorf si Chei'a la acêsta gramatica.“ — Kirinyi Lajos 2 fl., Pásztor Birn'a 2 fl., Georgiu Julla 2 fl., Vilmos Sándor 1 fl., Lázár László 1 fl., Deresényi Iosef 1 fl., Georgiu Secareanu 2 fl., Orbán Iános 1 fl., Darvas Iános 5 fl., Iosifu Ungureanu 5 fl.

2) din Bai'a de Crisiu: Teodoru Popu adv. 5 fl., Sigomundu Borlea 1 fl., Petru Truti'a 1 fl., Nicolau Hentiu 1 fl.

3) Din Ribiti'a: Loos Iános 2 fl., 50 cr., Kozma Mihály 2 fl., Karácsonyi Sándor jun. 1 fl. 50 cr.

4) Din Cebea: Ioanu Jurka 2 fl., Ionu Tisu 1 fl.

5) Din Huniadiór'a: Mari'a Avr. Pecurariu 1 fl., P. Pecurariu 1 fl., Amali'a Dim'a 1 fl., Nicolau Dim'a 1 fl., Michailu Rimbasu jun. 2 fl.

6) Din Risculiti'a: Ioanu Miclutia 1 fl.

7) Din Zdrapti: Ioachim Comsi'a 1 fl.

8) Din Cristiori: Ladislau Popu 2 fl., Deutsch Ignatz 1 fl., Baternay Attila 1 fl., Ioanu Perianu 1 fl.

9) Din Mihaleni: Augustinu Onitiu 2 fl., Nicolau Bedea 1 fl.

10) Din Buciesiu: Georgiu Musiescu 2 fl.

11) Din Lunciu de josu: Nicolau Fugata 5 fl.

12) Din Siesuri: Tovie Todoranu 2 fl., Georgiu Glav'a 1 fl.

13) Din Hondolu: Basiliu Puposiu prot. 2 fl.

14) Din Halmagiu: Nicolau Joldea 2 fl.

15) Din Juncu: Ioanu Fauru 1 fl.

16) Din Mestecanu: Ioanu Irimie 1 fl.

17) Din Rovin'a: Simeon Groz'a 2 fl., Ioanu Campeanu 5 fl.

18) Din Dealulu mare: Aronu Suciu 1 fl.

19) Din Grohotu: Georgiu Romanu 1 fl.

20) Din Bulzesci: Daniilu Giurgiu 1 fl.

21) Din Bucuresci: Petru Popu 2 fl.

22) Din Ribitiór'a de susu: Joanu Tom'a 1 fl.

23) Din Blajeni: Moise Fauru 1 fl.

24) Din Draosu: Justin'a mar Albu 1 fl.

25) Din Valea-bradu: Tom'a Fauru 60 cr.

Sum'a totala pâna astadi: 147 fl. 60 cr. si 3 buc. carti.

Spesele balului au fostu: 52 fl. 23 cr.

Deci subtragendu spesele din sum'a incursa pâna astadi, remane pentru biblioteca unu venitu curatu de: 95 fl. 37 cr. si 3 bucati carti.

Cu acêsta ocaziune se aduce totudeodata susu amintiloru domni si dômni — atâtu din partea corpului didacticu, câtu si a institutului nostru gimnasialu, cea mai cordiala si profunda multiamita si recunoscintia.

Ofertele marinimôse, ce voru mai incurge de astadi inainte, se voru primí cu multiamita si se voru publicã.

Bradu, 10 Martiu 1880.

Petru Rimbasu,
membru alu comitetului arangiatoriu.

Concursu.

La institutele diecesane gr.-or. de teologie si pedagogie din Caransebesiu sistemisindu-se unu postu de professura pentru Agronomie cu salariu anualu de 600 fl. v. a. pentru ocuparea acestui postu se escrie prin acêsta concursu cu terminu pâna la **13 25 Aprile** a. c. adeca pâna la Duminec'a floriiloru.

Competentii pentru acestu postu au se isi trimita la Consistoriulu diecesanu gr.-or. din Caransebesiu petitiile instruate cu urmatôrele documente:

1. Atestatu de botezu;
2. Atestate scolastice despre studii gimnasiuale, reale sau din scôlele cetatienesce;
3. Atestate despre studiile de agronomie;
4. Atestate despre eventual'a praxa facuta pe terenulu agronomiei.

Caransebesiu, in 2/14 Martiu 1880.

Episcopulu diecesanu:

Joanu Popasu m. p.

Neoplant'a.

1875.

Medalie de argintu.

Seghedinu.

1876.

Medalie pentru uscite.

CLOPOTE

DE TÔTA MARIMEA

pe langa ficsarea prealabila a sune-telorulu loru.

Cu deosebire recomanda clopotele gaurite, inventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu decãtu alu celoru de constructiunea vechia si care, findu de 100 punti, sunt asemenea celoru de 140 punti de constructiunea vechie.

Se afla totudeauna in depositu clopote, dela marimea cea mai mica pâna la 50 chilogr., precum si de proasce portative si de mana.

Se recomanda pentru comande câtu de multe

Antonie Novotny
in Timisióra.

(4) 9—12

CATECHETIC'A

bisericeii dreptucredinciose resaritene

compusa de protopresbiterulu

Joanu Stefanelli,
docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Oplu coprinde tôte principiile si regulile relative la alegerea, insirarea, prelucrarea si propunerea materiiloru catechetice din religiunea crestinêsca, istori'a invetiamentului catecheticeu crestinescu dela Isusu si pâna in dilele nôstre, literatur'a ramului acestuia si catechese practice cã modele la compuner'a catecheselor pentru scôla si bisericã, si este meritulu mai anteu cã manualu la prelucrarea catechetice in institute teologice, apoi si cã manualu pentru pastorii sufletesci la elucrarea temelor catechetice p-ntru conferintiele pastorale.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

De acelasi autoriu au aparutu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentului vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scôloru poporale, pentru pastorii sufletesci la catechisatiunile prescrite in bisericã, pentru candidatii de invetiatorii si pentru educatori si amicii junimii.

Tomulu I.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

Dela acelasi autoriu se afla sub pressa si va a apara in anulu acestu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentului nou
si faptele santiloru apostoli.

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei
si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu

Tipografi'a eredei de Closius,
Sibiu.

(10) 2—6

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Kraft.**

Foncière Institutu pestanu de asigurare

(dela 1864 pana la finea lui 1879 sub firm'a „*Bester Versicherungs-Anstalt*“) in Budapest'a.

Capitalu in actiuni 25,000,000 franci, egalu diece miliône fl. v. a. in auru,
din care s'an platitu in bani gata:

12,500,000 franci, egalu cinci miliône floreni v. a. in auru.

Reservele premiiloru si pagubeloru facu circa 2,500,000 floreni.

Intrările din premile anuale facu circa 3,000,000 „

Societatea, care face parte dintre institutele de asigurare cu capitalulu celu mai solidu si cu garantiile cele mai mari asigurã pe langa cele mai liberale conditiuni si pe langa premiile cele mai eftine:

I. contra pagubeloru causatu prin focu, fulgeru sêu esplosiune la ed ficii, fabrici, masine, recvisite, mobile, marfa, capete de vite, precum si la plante de tiarina si de fenatie situate in liberu sêu sub coperisiiu;

II. contra perderiloru de venituri enrate escate in fabrici prin sistarea lucrareii sêu la case inchiriate prin perderea chiriiloru in urma unui focu sêu a unei esplosiuni;

III. contra pagubeloru prin spargere de gêmuri, de oglinzi, de ferestri, usi sêu mobile;

IV. contra pagubeloru de transportu ale marfuriloru expedate pe apa sêu pe uscatu;

V. contra pagubeloru de grindina a ori ce felu de produse de ale pamentului;

VI. pe viati'a omului in tôte combinatiunile.

Pagubele intemplate se constarã in modulu celu mai culantu si se platescu câtu mai in graba. (Institutulu pestanu de asigurare a platitu de candu esista pentru pagube 22 miliône floreni).

Directiunea: conte Marcu Pejacevich, presiedinte; Frideric baron de Kochmeister, Antonie de Laczko, vice-presiedinti;

in fabrici directiunei: Adolf Aebly, Caro G. Feldmann, Carol Figdor, Dr. Eduard Loisch, conte Ged-on Raday jun., Adolf Schenk jun., Aloisiu Strobentz, Dr. Anton Willner, Leopold conte Wolkenstein-Trostburg. Directoru generalu Wilhelm Schön; locutiitorulu directorului generalu: Anton Fuchs directoru.